

M.Ed. (Sem.-2) Examination

C 102

ICT in Education

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના: (1) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચો અને મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
(2) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.

Q.1 (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

14

- (a) સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો: પ્રદત્ત (Data), માહિતી (Information), તકનિકી (Technology) સંપર્ક (Communication) અને ICT
(b) સામાજિક નેટવર્કિંગનો અર્થ સ્પષ્ટ કરીને શિક્ષણમાં તેની ઉપયોગિતા સમજાવો. (છ મુદ્દા)
- અથવા
- (a) ICT ને કારણે શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયામાં આવેલ ગમે તે છ પરિવર્તનો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.
(b) ICT ના શિક્ષક પાસે અપેક્ષિત ગમે તે સાત કૌશલ્યો સમજાવો.

Q.1 (B) નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.

04

- (a) કમ્પ્યુટર વાયરસ શું છે?
(b) ICT ને કારણે વર્ગખંડ શિક્ષણમાં આવેલ ગમે તે બે પરિવર્તનો જણાવો.
(c) Wikipedia શું છે?
(d) Blog નું આખું નામ જણાવો.
(e) Twitter શું છે?
(f) શૈક્ષણિક વહીવટમાં ICT ની ગમે તે બે ઉપયોગિતાઓ જણાવો.

Q.2 (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

14

- (a) ICT ને કારણે અભ્યાસક્રમમાં આવેલ ગમે તે ચાર પરિવર્તનો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.
(b) શિક્ષણમાં ICTના વિનિયોગ સામેના ગમે તે સાત પડકારો ટૂંકમાં સમજાવો.
- અથવા
- (a) ICT ને કારણે અધ્યાપન પદ્ધતિમાં આવેલ ગમે તે સાત પરિવર્તનો ટૂંકમાં સમજાવો.
(b) પ્રોજેક્ટ આધારિત અધ્યયનનાં સોપાનો ટૂંકમાં સમજાવો.

Q.2 (B) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.

03

- (a) ICT ને કારણે ઊભા થતા ગમે તે બે કાયદાકીય પ્રશ્નો જણાવો.
(b) કમ્પ્યુટર વાયરસને કારણે થતાં ગમે તે બે નુકસાન જણાવો.
(c) કમ્પ્યુટરને વાયરસથી બચાવવાના ગમે તે ઉપાયો જણાવો.
(d) Email ના ગમે તે બે શૈક્ષણિક ઉપયોગો જણાવો.
(e) ઓનલાઇન કોન્ફરન્સિંગનો અર્થ જણાવો.

Section - 2

Q.3 (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

14

- (a) આભાસી વર્ગખંડની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરીને તેના ગમે તે સાત કાયદા જણાવો.
(b) રેડિયોના ગમે તે ચાર શૈક્ષણિક ઉપયોગો જણાવો અને તેનો શિક્ષણમાં અસરકારક ઉપયોગ કરવા માટેના ગમે તે ચાર સૂચના આપો.

અથવા

- (a) એજ્યુસેટ શું છે? તેની ગમે તે છ મર્યાદાઓ ટૂંકમાં સમજાવો.
(b) માધ્યમનો અર્થ સ્પષ્ટ કરીને ટેલીવિઝનના શૈક્ષણિક ઉપયોગો જણાવો.

P.T.O.

Q.3 (B) નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.

04

- (a) સ્માર્ટ ક્લાસનો અર્થ જણાવો.
- (b) ઇ-પુસ્તકાલયનો અર્થ જણાવો.
- (c) વેબ-2 ટેકનોલોજીનો અર્થ જણાવો.
- (d) ગમે તે બે શૈક્ષણિક વેબસાઇટના નામ જણાવો.
- (e) શૈક્ષણિક માધ્યમ તરીકે ટેલીવિઝનની ગમે તે બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (f) શૈક્ષણિક માધ્યમ તરીકે રેડીઓની ગમે તે બે મર્યાદાઓ જણાવો.

Q.4 (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

14

- (a) સ્માર્ટ ક્લાસના ગમે તે સાત ફાયદાઓ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (b) બહુમાધ્યમનો અર્થ જણાવીને કમ્પ્યુટરાઇઝડ બહુમાધ્યમની ઉપયોગિતા સમજાવો.

અથવા

- (a) આભાસી વર્ગખંડનો અસરકારક ઉપયોગ કરવામાં શિક્ષકની ગમે તે ચાર ભૂમિકાઓ વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.
- (b) શા માટે ભારતમાં કમ્પ્યુટરાઇઝડ શૈક્ષણિક માધ્યમોનો અસરકારક રીતે ઉપયોગ થતો નથી? ગમે તે ચાર કારણો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

Q.4 (B) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.

03

- (a) એજ્યસેટનો અસરકારક ઉપયોગ કરવા માટેના ગમે તે બે સૂચનો આપો.
- (b) સ્માર્ટ ક્લાસની ગમે તે બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (c) ઓડિઓ કોન્ફન્સીંગનો અર્થ જણાવો.
- (d) ટેલીવિઝન પર પ્રસારિત થતા ગમે તે એક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું નામ જણાવો.
- (e) રેડિઓ પર પ્રસારિત થતા ગમે તે એક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું નામ જણાવો.

M0033-3

GUJARAT UNIVERSITY
M. ED.
ICT IN EDUCATION

Time : - 2.5 Hrs.]

Paper : C102

[Max Marks – 70

Section - 1

Instructions: (1) Read the questions carefully and write the answers to the point.
(2) Marks will be deducted for irrelevant writing.

1 (A). Answer the following questions.

14

- (a) Clarify the concept: Data, Information, Technology, Communication and ICT.
- (b) By clarifying the meaning of Social Networking, explain any six uses of the same in education.

OR

- (a) Explain in detail any six changes found in educational evaluation process due to ICT.
- (b) Explain any seven skills expected from teacher of ICT.

1 (B). Answer any four of the following questions.

04

- (a) What is computer virus?
- (b) State any two changes found in classroom teaching due to ICT.
- (c) What is Wikipedia?
- (d) State full form of Blog.
- (e) What is Twitter?
- (f) State any two uses of ICT in educational administration.

2 (A). Answer the following questions.

14

- (a) Explain in detail any four changes found in syllabus due to ICT.
- (b) Explain in short any seven challenges against application of ICT in education.

OR

- (a) Explain in short any seven changes found in teaching method due to ICT.
- (b) Explain the steps of project method in short.

2 (B). Answer any three of the following questions.

03

- (a) State any two legal issues that occur due to ICT.
- (b) State any two damages caused by computer virus.
- (c) Give two suggestions to protect the computer from virus.
- (d) State any two educational uses of Email.
- (e) Give the meaning of online conferencing.

Section – 2

3 (A). Answer the following questions.

14

- (a) By clarifying the concept of virtual classroom, state seven advantages of the same.
- (b) State any four educational uses of radio and give any four suggestions to use it in education effectively.

OR

- (a) What is Edusat? Explain briefly any six limitations of the same.
- (b) By clarifying the meaning of media, state educational uses of television.

3 (B). Answer any four of the following questions.

- (a) Give the meaning of smart class.

04

P-7-01

- (b) Give the meaning of E-library.
- (c) Give the meaning of web-2 technology.
- (d) State the names of any two educational websites.
- (e) State any two limitations of television as an educational medium.
- (f) State any two limitations of radio as an educational medium.

4 (A). Answer the following questions.

14

- (a) Explain briefly any seven advantages of smart class.
- (b) By giving the meaning of multimedia, explain the utility of computerised multimedia.

OR

- (a) Explain any four roles of the teacher in using the virtual classroom effectively.
- (b) Why computerised educational media are not used effectively in India? Explain any four reasons in detail

4 (B). Answer any three of the following questions.

03

- (a) Give any two suggestions to use edusat effectively.
- (b) State any two limitations of smart class.
- (c) Give the meaning of audio conferencing.
- (d) Name any one educational programme that is broadcast on television.
- (e) Name any one educational programme that is broadcast on radio.

X ————— X

M.Ed. (Sem.-2) Examination
C 104

Special Education

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

૧. વિશિષ્ટ શિક્ષણના સિદ્ધાંતોની વિગતે ચર્ચા કરો.
૨. વિશિષ્ટ શિક્ષણ વિશે આંતરરાષ્ટ્રીય દષ્ટિકોણ સમજાવો.

(૧૪)

અથવા

૧. વિશિષ્ટ શિક્ષણની જરૂરિયાતોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
૨. વિશિષ્ટ શિક્ષણ વિશે રાષ્ટ્રીય દષ્ટિકોણ સમજાવો.

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચે આપેલા છ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચારના ઉત્તર આપો.

૧. વિશિષ્ટ શિક્ષણ એટલે શું ?
૨. વિશિષ્ટ શિક્ષણનો કોઈ એક હેતુ જણાવો.
૩. વિશિષ્ટ શિક્ષણની કોઈ એક લાક્ષણિકતા જણાવો.
૪. વિશિષ્ટ શિક્ષણનું કોઈ એક મહત્ત્વ જણાવો.
૫. વિશિષ્ટ શિક્ષણમાં શિક્ષકની કોઈ એક ભૂમિકા જણાવો.
૬. વિશિષ્ટ શિક્ષણ આપવામાં પડતી કોઈ એક મુશ્કેલી જણાવો.

(૦૪)

પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

૧. વિશિષ્ટ શિક્ષણની શાળાની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.
૨. સંકલિત શાળા અને સમાવેશક શાળા વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(૧૪)

અથવા

૧. વિશિષ્ટ શિક્ષણ માટે સરકારની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
૨. વિશિષ્ટ શિક્ષણની શાળાઓનાં વિવિધ અભિગમોની વિગતે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચે આપેલા પાંચ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપો.

૧. સામાન્ય શાળાની કોઈ એક લાક્ષણિકતા જણાવો.
૨. સમાવેશક શાળા એટલે શું ?
૩. વિશિષ્ટ શિક્ષણ માટેના કોઈ એક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું નામ જણાવો.
૪. પ્રાથમિક શાળા કક્ષાએ વિશિષ્ટ શિક્ષણ માટેની કોઈ એક પદ્ધતિ જણાવો.
૫. પૂર્વ પ્રાથમિક કક્ષાએ વિશિષ્ટ શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી કોઈ એક સામગ્રીનું નામ જણાવો.

(૦૩)

[P.T.O...

પ્રશ્ન-૩ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(૧૪)

૧. દષ્ટિ અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
૨. શ્રવણ અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોના શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાની શૈક્ષણિક સામગ્રી વિશે ચર્ચા કરો.

અથવા

૧. માનસિક અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોના શિક્ષણ માટેના વિશિષ્ટ અભિગમોની ચર્ચા કરો.
૨. અસ્થિ અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોના શિક્ષણ માટેના માપદંડોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૩ (બ) નીચે આપેલા છ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચારના ઉત્તર આપો.

(૦૪)

૧. શ્રવણ અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોનું કોઈ એક લક્ષણ જણાવો.
૨. દષ્ટિની અક્ષમતા ધરાવતા બાળકો માટેની કોઈ એક અધ્યાપન વ્યૂહરચના જણાવો.
૩. પ્રાથમિક શાળા કક્ષાએ માનસિક અક્ષમતા ધરાવતા બાળકો માટે ઉપયોગમાં લેવાતી કોઈ એક શૈક્ષણિક સામગ્રીનું નામ જણાવો.
૪. દષ્ટિ અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોના શિક્ષણ માટેનો કોઈ એક માપદંડ જણાવો.
૫. આંશિક શ્રવણ અક્ષમતા એટલે શું ?
૬. શારીરિક વિકલાંગ બાળકો માટેનો કોઈ એક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ જણાવો.

પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(૧૪)

૧. અધ્યયન અક્ષમતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની અધ્યયન અક્ષમતાના કારણો ચર્ચો.
૨. પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

અથવા

૧. અપવાદરૂપ વિદ્યાર્થીઓના માર્ગદર્શનમાં શાળાની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
૨. અધ્યયન અક્ષમતાના પ્રકારો અને વર્ગીકરણ વિશે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચે આપેલા પાંચ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપો.

(૦૩)

૧. અધ્યયન અક્ષમતા એટલે શું ?
૨. પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓ કોને કહેવાય ?
૩. અધ્યયન અક્ષમતા ધરાવતા બાળકોનું કોઈ એક લક્ષણ જણાવો.
૪. પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓ માટેનો કોઈ એક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ જણાવો.
૫. પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓનું કોઈ એક લક્ષણ જણાવો.

M.Ed. Semester - 2
March 2019
C 104 : Special Education

Total Marks: 70

Q.1 (A) Answer the following questions.

1. Discuss in detailed the principles of special education.
2. Explain international views about special education.

(14)

OR

1. Discuss in detailed the need of special of special education.
2. Explain national views about special education.

Q.1 (B) Answer any four questions from the following six questions.

1. What is special education?
2. State any one objective of special education.
3. State any one characteristic of special education
4. State any one importance of special education
5. State any one role of a teacher in special education.
6. State any one obstacle in giving special education.

(04)

Q.2 (A) Answer the following questions.

1. Discuss the characteristics of the school of special education
2. Clarify the difference between integrated and inclusive school.

(14)

OR

1. Discuss the role of government for special education.
2. Discuss in detailed different approaches of the school of special education.

Q.2 (B) Answer any three questions from the following five questions.

1. State any one characteristic of general school.
2. What is inclusive school?
3. State any one name of educational programme for special education.
4. State any one method for special education at primary school level.
5. State any one name of material used for special education at pre primary school.

(03)

Q.3 (A) Answer the following questions.

1. Discuss the characteristics of visually challenged children.
2. Discuss about the educational materials used for the education of hearing challenged children.

(14)

OR

1. Discuss about different approaches for the education mentally challenged children.
2. Discuss about the criteria for the education of orthopedically challenged children.

[P.T.O...

Q.3 (B) Answer any four questions from the following six questions.. (04)

1. State any one characteristic of hearing challenged children.
2. State any one teaching strategy for visually challenged children.
3. State any one name of educational material used for mentally challenged children at primary school level .
4. State any one criteria for the education of visually challenged children
5. What is partial hearing disability ?
6. State any one educational programme for physically challenged children.

Q.4 (A) Answer the following questions. (14)

1. Discuss about the causes of learning disabilities of learning disabled students.
2. Discuss about the educational problems of the gifted students.

OR

1. Discuss the role of the school in guidance of exceptional students.
2. Discuss about the type and classification of learning disabilities

Q.4 (B) Answer any three questions from the following five questions. (03)

1. What is learning disability?
2. What do you mean by the gifted students?
3. State any one characteristic of learning disabled student.
4. State any one educational programme for the gifted students.
5. State any one characteristic of the gifted students.

← X ←